



**GDZIE CZAS
PŁYNIE WOLNIEJ**



GRUZJA

PRZEWODNIK TURYSTYKI SAMOCHODOWEJ

WSTĘP

Gruzja, położona na pograniczu Europy i Azji, to kraj, w którym czas zdaje się płynąć we własnym, niespiesznym rytmie. Słynie on z niezwyklej gościnności mieszkańców oraz dzikiej, zapierającej dech w piersiach przyrody. Od majestatycznych kaukaskich szczytów, przez zielone doliny, aż po tętniące życiem miasta – krajobraz Gruzji zmienia się dynamicznie na każdym kilometrze, oferując podróżnym kręte, widokowe drogi i niezapomniane wrażenia.

Podróżowanie po tym kraju samochodem daje ogromną swobodę. Pozwala dotrzeć do miejsc ukrytych poza głównymi szlakami turystycznymi, odkrywać tajemnice opuszczonej architektury oraz doświadczyć spania na dziko w otoczeniu czystej natury. Drogi bywają tu wyzwaniem, jednak lokalne widoki i wolność, jaką daje własny środek transportu, w pełni to rekompensują.

Poniższy przewodnik powstał na podstawie naszej 12-dniowej wyprawy (10 dni intensywnej trasy samochodem oraz niespełna 2 dni spędzone w Kutaisi).

W Gruzji odległości na mapie wydają się niewielkie, jednak rzeczywistość drogowa brutalnie je weryfikuje. Stan nawierzchni, serpentyny, warunki pogodowe czy krowy stojące na środku jezdni sprawiają, że czas przejazdu drastycznie się wydłuża. Gruzję warto smakować wolniej, zamiast bezrefleksyjnie gnać od punktu do punktu. Odpuszczenie części planu daje przestrzeń na to, by zatrzymać się w przypadkowym miejscu, pogadać z lokalnymi mieszkańcami i poczuć prawdziwy, surowy klimat tego kraju.



JAK KORZYSTAĆ Z PRZEWODNIKA

Pobierz pliki PDF (do wydrukowania lub w formie elektronicznej) oraz pliki KML i GPX do nawigacji GPS. Przewodnik Ekspedycji Oponeo to właściwe narzędzie z informacjami o trasie. Przeczytaj go przed wyjazdem i potem w trakcie jazdy. Pliki GPX są dla użytkowników urządzeń GARMIN – należy zainstalować je na swoim urządzeniu i tam otworzyć.

Prostsze (i darmowe) jest korzystanie z plików KML, zrób to według poniższej instrukcji. Na telefonie lub tablecie (z systemem Android lub iOS) zainstaluj darmową aplikację Maps.Me. Prześlij pliki KML na wyżej wymieniony telefon lub tablet i otwórz je w aplikacji Maps Me. Do nawigacji w terenie z naszym Przewodnikiem Offroad wystarczy smartfon lub tablet (z systemem Android lub iOS) z odbiornikiem GPS.

Gotowe! Teraz możesz korzystać z przewodnika i map podczas swojej wyprawy po Gruzji. Życzymy udanej podróży i niezapomnianych wrażeń!



UWAGA: Aplikacja lub urządzenie do nawigacji jest niezbędne do korzystania z tego przewodnika. Zainstaluj mapy na swoje urządzenie przed startem.



MATERIAŁY DO POBRANIA



MAPS.ME

PLIKI ZNAJDZIESZ TUTAJ:

WWW.OPONEO.PL

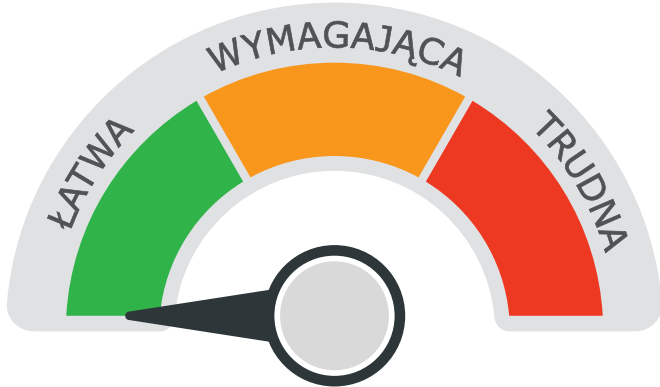
INFORMACJE O TRASIE

1201 KM
22 PUNKTÓW KONTROLNYCH

- START
- META
- ATRAKCJA
- JEDZENIE
- STACJA BENZYNOWA



UWAGA: Trasy wyznaczone są po drogach publicznych, dopuszczonych do ruchu pojazdów. Pamiętaj, że szlak ma charakter poglądowy i musisz stosować się do aktualnych przepisów i oznakowania, które może ulegać zmianie. Jesteś kierowcą, podróżuj odpowiedzialnie!



80% ASFALT

20% SZUTRY

MAPA DOSTĘPNA:
WWW.OPONEO.PL

1

PUNKT
KONTROLNY**KUTAISI**

Jedno z najstarszych miast w Gruzji i, dzięki obecności międzynarodowego lotniska, strategiczny punkt startowy dla większości podróżników. Miasto idealnie sprawdza się jako pierwszy przystanek tuż po przylocie, pozwalając na płynne i szybkie rozpoczęcie wyprawy. To właśnie tutaj odebraliśmy samochód, który stał się naszym domem na kółkach. Zrobiliśmy też pierwsze, duże zakupy – zaopatrując się w lokalne produkty i wodę na dalszą drogę. Ruch w mieście bywa chaotyczny, ale po wyjechaniu poza jego granice jazda staje się znacznie spokojniejsza.

3

PUNKT
KONTROLNY**POLANKA KOŁO
MARTWILI**

Wyjątkowe miejsce na nocleg i doskonały punkt na odpoczynek blisko natury, położony w pobliżu słynnego kanionu Martwili. Znaleźliśmy tu urokliwą, zieloną polanę usytuowaną bezpośrednio nad brzegiem czystej, górskiej rzeki. To idealna lokalizacja na spędzenie nocy na dziko w namiocie dachowym, gdzie jedynym dźwiękiem po zmroku jest szum płynącej wody.



4

PUNKT
KONTROLNY

2

PUNKT
KONTROLNY**CKALTUBO (TSKALTUBO)**

Dawne, tętniące życiem uzdrowisko, które dziś stanowi niezwykłą gratkę dla miłośników opuszczonych miejsc i klimatów spod znaku urbexu. W czasach świetności funkcjonowały tu dziesiątki monumentalnych sanatoriów i luksusowych łaźni, do których zjeżdżali kuracjusze z całego Związku Radzieckiego. Obecnie większość tych ogromnych, klasycystycznych budowli popadła w ruinę, a natura powoli i widowiskowo zagarnia je dla siebie. Spacer pomiędzy porośniętymi mchem kolumnami, pustymi basenami i niszczącymi salami robi ogromne wrażenie i pozwala poczuć ducha przeszłości. Dojazd do większości obiektów jest bezproblemowy, a zaparkować auto można bezpośrednio przy dawnych parkach kuracyjnych.



2

PUNKT
KONTROLNY

4

PUNKT
KONTROLNY**KANION MARTWILI (ORAZ OKOLICE)**

Jedno z najbardziej widowiskowych miejsc w tym regionie, gdzie rzeka Abasza wyłobiliła w skałach głęboki i spektakularny wąwóz. Intensywnie turkusowa woda, bujna zieleń i pionowe ściany tworzą tu niesamowity, niemal tropikalny klimat. Na miejscu można zdecydować się na krótki spływ pontonem. Będąc tutaj, warto wygospodarować czas na odwiedzenie Jaskini Prometeusza z jej podświetlonymi formacjami stalaktytów lub na spacer podwieszanymi platformami w Kanionie Okatse.

5

PUNKT
KONTROLNY

WODOSPAD KAGHU

W rejonie Martwili ukrytych jest kilka mniejszych i większych kaskad, jednak to właśnie wodospad Kaghu okazał się dla nas najbardziej przystępny. Droga do niego nie sprawia większych trudności, a sam wodospad i otaczająca go mała laguna to idealne miejsce na chwilę przerwy, złapanie oddechu i orzeźwienie przed wymagającą, a także długą drogą w wyższe partie gór – do Mestii.

7

PUNKT
KONTROLNY

MESTIA

Główna baza wypadowa w górskiej Swanetii, otoczona charakterystycznymi, kamiennymi wieżami obronnymi. Jako bazę noclegową bardzo polecamy klimatyczny *Riverside Camping*, zlokalizowany tuż obok szumiącej rzeki. Podczas pobytu wybraliśmy się na trekking prowadzący najpierw do punktu widokowego przy charakterystycznym krzyżu, a następnie dalej – w stronę malowniczych Jezior Koruldi.

PROTIP dla fanów off-roadu: jeśli dysponujecie autem z napędem 4x4, możecie wjechać na samą górę samochodem. **WAŻNE!** Zanim ruszycie w dalszą trasę w stronę wioski Ushguli, koniecznie zatankujcie auto na tutejszej stacji do pełna.

6

PUNKT
KONTROLNY

DROGA DO MESTII

Trasa prowadząca do serca Swanetii to atrakcja sama w sobie. Nie wskazujemy tutaj jednej, konkretnej lokalizacji, ponieważ cała droga obfituje w zapierające dech w piersiach widoki. Asfalt pnie się coraz wyżej, serpentyny stają się ciaśniejsze, a za każdym zakrętem odsłaniają się potężne, skaliste zbocza i rwące w dole rzeki. Warto nigdzie się nie spieszyć, zdjąć nogę z gazu i po prostu regularnie zatrzymywać się na poboczach, aby podziwiać zmieniający się, surowy krajobraz Kaukazu.

7

PUNKT
KONTROLNY

8

PUNKT
KONTROLNY

USHGULI

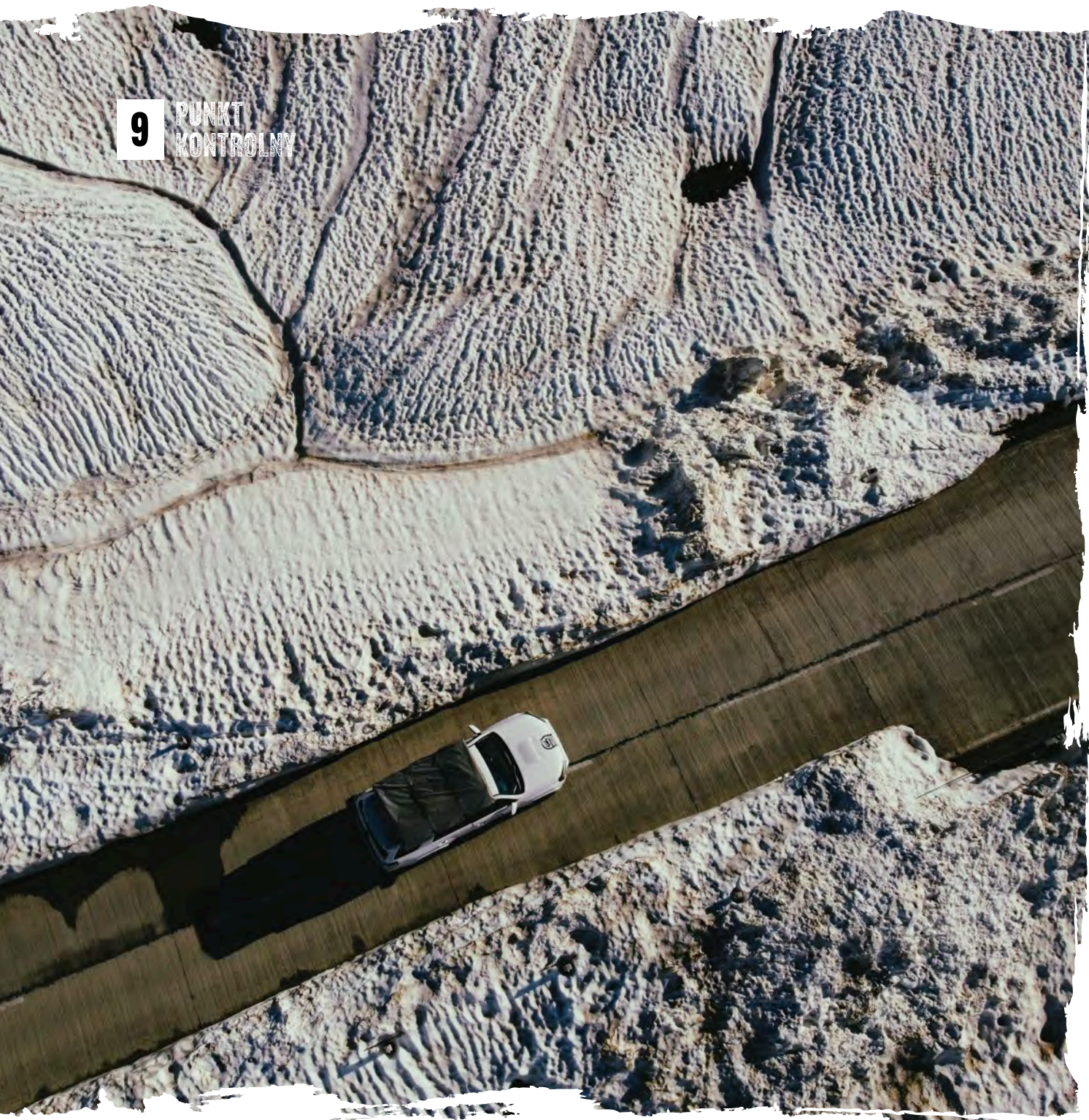
Jedna z najwyższej położonych, stale zamieszkanymi osad w Europie (ok. 2200 m n.p.m.), wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Czas zatrzymał się tu w miejscu – spacer pomiędzy surowymi, wiekowymi domami z kamienia pozwala poczuć prawdziwą magię dawnej Swanetii. Z wioski warto wybrać się na pieszą wędrówkę w kierunku potężnego lodowca Szchara. Na nocleg wybraliśmy idealną, cichą polanę położoną tuż za wioską, która gwarantuje spanie na dziko z widokiem na ośnieżone szczyty.



8

PUNKT
KONTROLNY

9

PUNKT
KONTROLNY

9

PUNKT
KONTROLNY

PRZEŁĘCZ ZAGARI

Wysokogórska przełęcz (ponad 2600 m n.p.m.), która łączy Górną Swanetię z Dolną. To właśnie ten odcinek – dziki, wymagający i całkowicie pozbawiony jakiegokolwiek infrastruktury – wymagał od nas pełnego baku paliwa. Od Uszguli do kolejnej stacji benzynowej po drugiej stronie gór jest do pokonania spory dystans w trudnym terenie. Przed wyruszeniem na przełęcz kluczowe jest sprawdzenie aktualnych warunków pogodowych oraz upewnienie się, czy droga jest w ogóle przejezdna. Na trasie znajduje się bowiem fragment, na którym regularnie i długo zalega śnieg, co może całkowicie uniemożliwić dalszą jazdę.

10

PUNKT
KONTROLNY

SURAMI

Małe miasteczko położone na trasie w kierunku centralnej Gruzji, znane w całym kraju z wypiekanego przy drodze słodkiego chleba *nazuki*. Zatrzymaliśmy się tutaj na krótki odpoczynek i spacer na górującą nad okolicą średniowieczną twierdzą Surami. Z jej zniszczonych murów obronnych roztacza się ładna panorama na miasto i otaczające je wzgórza.

11 PUNKT KONTROLNY**SKALNE MIASTO UPLISCICHE**

Starożytne, wykute wprost w skalistym zboczu miasto, będące jednym z najstarszych ośrodków miejskich w Gruzji. Zobaczycie tu dawne ulice, świątynie, sale ceremonialne, a nawet pozostałości starożytnych winiarni.

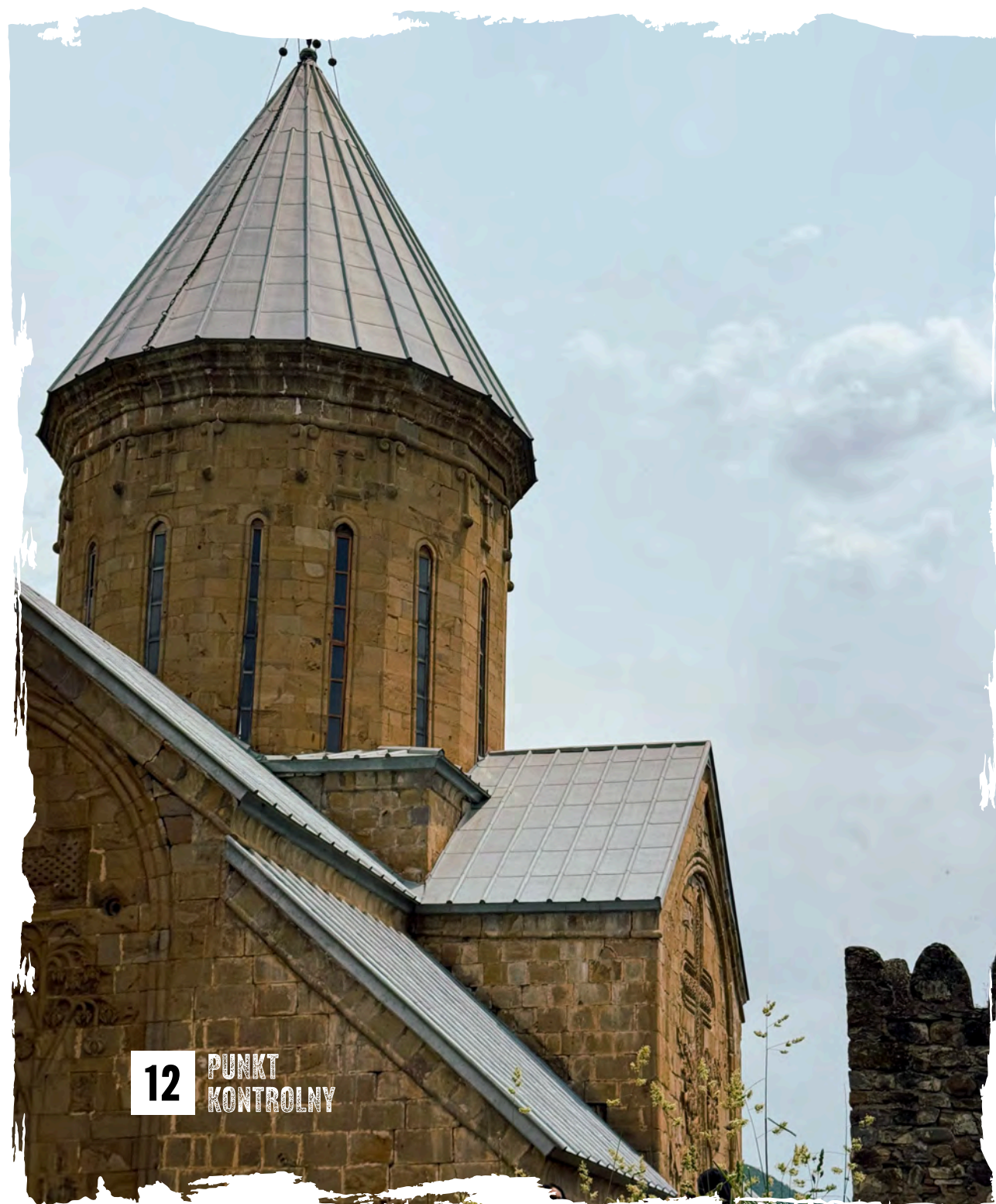
PROTIP: Droga powrotna z Uszguli do centralnej części kraju jest dość długa, dlatego to skalne miasto można śmiało pominąć w pierwszej fazie powrotu i odwiedzić je dopiero później – idealnie łączy się ono logistycznie z trasą w kierunku monumentalnego Didgori Battle Memorial. Dzięki temu lepiej rozłożycie czas spędzony za kółkiem.

13 PUNKT KONTROLNY**GRUZIŃSKA DROGA WOJENNA**

Historyczny, niezwykle spektakularny szlak transportowy przecinający pasmo Kaukazu Wielkiego. Droga wiję się ostro w górę, oferując niesamowite widoki na ogromne przepaście, zielone doliny i ośnieżone szczyty. Podobnie jak w przypadku drogi do Mestii – nie ma tu jednego punktu. Warto zatrzymywać się na licznych platformach i punktach widokowych rozsianych wzdłuż całej trasy, by móc w pełni nacieszyć oczy tą monumentalną przestrzenią.

**12 PUNKT KONTROLNY****ANANURI (PIERWSZY POSTÓJ)**

Malownicza, XVII-wieczna forteca zlokalizowana tuż przy Gruzińskiej Drodze Wojennej. Kompleks obronny z charakterystycznymi wieżami i kościołami pięknie kontrastuje z turkusową wodą sztucznego zbiornika Żinwali. Po zwiedzeniu zamku udaliśmy się na nocleg, który zorganizowaliśmy na dziko bezpośrednio nad brzegiem zalewu – to spokojne i bardzo klimatyczne miejsce na postój z autem.

**14 PUNKT KONTROLNY****POMNIK PRZYJAŹNI**

Charakterystyczna, betonowa konstrukcja w kształcie półokręgu, wybudowana w 1983 roku, ozdobiona wewnątrz wielobarwną mozaiką. Sam pomnik budzi mieszane uczucia historyczne, jednak jego lokalizacja jest bezbłędna. Stoi on na krawędzi głębokiego urwiska, tuż przy przełęczy Krzyżowej. Z tutejszego tarasu widokowego rozciąga się jedna z najbardziej ikonicznych, otwartych panoram na tzw. Diabelską Dolinę.

15

PUNKT
KONTROLNY**STEPANCMINDA
(KAZBEGI)**

Niewielkie, ale tętniące życiem górskie miasteczko położone u podnóża majestatycznego Kazbeku (ponad 5000 m n.p.m.). Stanowi doskonałą bazę wypadową w okoliczne doliny i pod słynny klasztor. Znajdziecie tu restauracje z lokalnym jedzeniem, sklepy oraz niezbędną infrastrukturę turystyczną.



17

PUNKT
KONTROLNY**DOLINA TRUSO**

Dzika, niemal bezludna dolina ciągnąca się wzdłuż rzeki Terek, położona tuż przy granicy. Krajobraz jest tutaj surowy i wyjątkowy ze względu na liczne źródła mineralne, które tworzą na skałach rdzawe, pomarańczowe i białe nacieki trawertynowe. Teren ten daje duże możliwości logistyczne – bez problemu można tu wjechać autem z napędem 4x4, a płaskie dno doliny stwarza świetne warunki na nocleg w terenie. My zdecydowaliśmy się na klasyczną opcję: zostawiliśmy samochód w punkcie początkowym i ruszyliśmy stamtąd na kilkugodzinny, pieszy trekking. Oprócz opuszczonych kamiennych wiosek i małych klasztorów, na samym końcu doliny czekają charakterystyczne wieże strażnicze. To właśnie w tym miejscu przebiega granica z Osetią Południową.

16

PUNKT
KONTROLNY

16

PUNKT
KONTROLNY**CMINDA SAMEBA
(GERGETI)**

Prawdopodobnie najbardziej znany pocztówkowy widok z Gruzji – XIV-wieczny kościół Świętej Trójcy, samotnie wznoszący się na tle potężnego, ośnieżonego stożka Kazbeku. Do kościoła można bez problemu dojść pieszo szlakiem bezpośrednio ze Stepancmindy. My zdecydowaliśmy się na nocleg na dziko na pięknej polanie usytuowanej tuż poniżej murów świątyni. Rano ruszyliśmy stąd na niesamowity trekking w górę – naszym celem była urokliwa *Cafe 360*, a następnie położone wyżej wysokogórskie schronisko *Altihut* (3014 m n.p.m.), skąd widoki na kaukaskie olbrzymy są wręcz nierealne.

18

PUNKT
KONTROLNY**ANANURI I RELAKS
NAD JEZIOREM**

Po intensywnych i wymagających dniach spędzonych na trekkingach w wysokich partiach Kaukazu, wróciliśmy w okolice fortecy Ananuri. Tym razem odpuściliśmy zwiedzanie na rzecz czystego relaksu. Zatrzymaliśmy się ponownie nad lazurowym zalewem Žinwali, spędzając czas na odpoczynku nad wodą i regeneracji sił przed ostatnimi etapami podróży.

20

PUNKT
KONTROLNY**TRUMPET WARRIOR (POMNIK
SŁAWIENIA GRUZJI)**

Mniej oblegany, ale niesamowicie fotogeniczny punkt, położony w malowniczych górach Trialeti (Mały Kaukaz). Jest to monumentalny, około 30-metrowy pomnik przedstawiający gruzińskiego wojownika dymiącego w wielki róg wojenny (stąd potoczna nazwa *Trumpet Warrior*). Konstrukcja wznosi się dumnie ponad linią lasu na jednym ze wzgórz i ma surowy, monumentalny klimat. Co najważniejsze – pomnik ten stoi zaledwie 4 kilometry na północ od głównego pola bitwy pod Didgori, stanowiąc idealny, widowiskowy wstęp do całego kompleksu.

21

PUNKT
KONTROLNY

19

PUNKT
KONTROLNY**TWIERDZA BEBRIS TSIKHE**

Krótki, ale niezwykle widokowy przystanek na trasie na południe, tuż przed wjazdem w nowe serpentyny pasma Trialeti. Bebris ciche to malownicze, surowe ruiny starożytnej twierdzy obronnej, które dumnie wznoszą się na skalistym wzgórzu nad rzeką Aragwi. Warto wdrapać się na pozostałości jej murów – z samej góry roztacza się fantastyczna, otwarta panorama na dolinę oraz majestatycznie górujący na sąsiednim wzgórzu, historyczny Monastyr Dźwari (Jvari).

20

PUNKT
KONTROLNY

21

PUNKT
KONTROLNY**DIDGORI BATTLE MEMORIAL**

Ogromny, robiący mistyczne wrażenie kompleks pomnikowy zlokalizowany na pofałdowanych, zielonych wzgórzach pasma Trialeti. Upamiętnia on wielką, zwycięską bitwę Gruzinów z Turkami Seldżuckimi z 1121 roku, która zapoczątkowała gruziński Złoty Wiek. Gigantyczne miecze wbite bezpośrednio w zbocza gór oraz rzeźby okaleczonych wojowników idealnie wkomponowano w naturalny krajobraz. Przestrzeń wokół pomnika jest ogromna, a brak masowej turystyki i świszczący wokół wiatr potęgują wrażenie obcowania z historią.

**22****PUNKT
KONTROLNY****KUTAISI (ZAKOŃCZENIE)**

Nasza pętla po Gruzji zamknęła się w miejscu jej rozpoczęcia. Dojechaliśmy z powrotem do Kutaisi, gdzie sprawnie zdaliśmy samochód, który bezawaryjnie przewiózł nas przez wszystkie przełęcze i doliny. Ostatni dzień i noc spędziliśmy na spokojnym zwiedzaniu samego miasta – spacerując po klimatycznym centrum, odwiedzając lokalny bazar pełen przypraw i czurczcheli (gruziński deser) oraz jedząc pożegnalną kolację przed bezpośrednim lotem powrotnym do Polski.

ZOBACZ VIDEORELACJĘ Z TEJ WYPRAWY:**WWW.YOUTUBE.COM/OPONEO**

WSKAZÓWKI PRAKRYCZNE

- **PRĘDKOŚĆ I FOTORADARY:** Gruzja posiada bardzo gęstą sieć fotoradarów (zarówno stacjonarnych, jak i odcinkowych pomiarów prędkości), które działają bezbłędnie. Przepisy mówią jasno: **50 km/h w terenie zabudowanym** oraz **110 km/h na drogach ekspresowych/autostradach** (chyba że znaki wskazują inaczej). Warto rygorystycznie pilnować licznika – system działa błyskawicznie, a informacja o mandacie trafia do bazy wypożyczalni samochodów w zaledwie kilka minut od popełnienia wykroczenia.
- **STACJE BENZYNOWE:** Ze względu na niską i bardzo zmienną jakość paliwa w Gruzji, niezwykle ważne jest, aby unikać małych, bezimiennych stacji benzynowych. Warto planować tankowanie wyłącznie na sprawdzonych, dużych stacjach sieciowych: **SOCAR, GULF** oraz **WISSOL**. Oferują one paliwo spełniające europejskie standardy, co chroni silnik przed awarią w trudnym, górskim terenie.
- **LOGISTYKA W GÓRACH:** Pamiętaj, że wjeżdżając w wyższe partie Kaukazu (szczególnie w kierunku Uszguli i przełęczy Zagari), dostęp do markowych stacji benzynowych jest niemal zerowy. Zawsze ruszaj w tamte rejony z bakiem zatankowanym do pełna.

